

Nr 643

Av herr **Romanus m. fl.**, om sänkning av rösträtts- och myndighetsåldern.

(Lika lydande med motion nr 545 i Första kammaren)

1969 års riksdag beslöt om en sänkning av myndighetsåldern från 21 till 20 år och antog slutligt en vilande grundlagsändring innebärande sänkning av rösträttsåldern till året efter det man fyllt 19 år. Motionsvis framfördes förslag om ytterligare sänkning av såväl rösträtts- som myndighetsålder, men dessa avvisades. Vi anser en sådan ytterligare sänkning motiverad och föreslår därför att såväl rösträtts- som myndighetsålder sänks med två år.

Den svenska lagstiftningen innehåller ett stort antal stadganden om åldersgränser som inskränker barns och ungdomars befogenheter i olika avseenden. Det är i och för sig önskvärt — för att underlätta för medborgarna att känna till vad som gäller — att minska antalet åldersgränser. Till detta kommer ungdomens allt tidigare mognad i biologiskt och socialt hänseende, som gör det rimligt att eftersträva en sänkning av behörighetskraven. Den naturliga utgångspunkten för varje resonemang om åldersgränser är — i varje fall enligt liberal syn — att bevisbördan främst åligger den som vill inskränka individens behörighet i olika avseenden.

Antalet olika åldersgränser när det gäller ungdomens behörighet i olika avseenden torde kunna minskas till i huvudsak två, nämligen 15 och 18 år. 15-årsgränsen skulle därvid gälla för straffbarhetens inträdande och för rätten att förfoga över de tillgångar som man fått genom eget arbete. 18-årsgränsen skulle medföra myndighet och rösträtt. Därutöver är det inom kriminalvården önskvärt att behålla 21-årsgränsen i den meningen att lagöverträdare mellan 18 och 21 år skall kunna särbehandlas, i enlighet med riksdagens beslut 1969.

Åldersgränsen för giftermål är enligt beslut av 1968 års riksdag 18 år för såväl män som kvinnor. Detta är ett starkt skäl att även sänka myndighetsåldern till denna gräns. Det är uppenbart att gifta personer måste ha möjlighet att ingå avtal om lån, avbetalningsköp etc. som har samband med bosättningen och hushållet i övrigt. I stället för att som nu söka lösa detta problem med undantagsbestämmelser, vore den naturliga vägen att sänka myndighetsåldern till densamma som gäller för äktenskaps ingående.

Vi föreslår också en motsvarande sänkning av rösträttsåldern. Det är

svårt att motivera varför personer, som får gifta sig, är värnpliktiga och i många fall betalar en stor del av sin fasta arbetsinkomst i skatt, inte skall ges möjlighet att inverka på kommunens och rikets styrelse. Om nuvarande relation mellan myndighets- och rösträttsålder skall bibehållas, skulle detta innebära att rösträtt tillkommer var och en som året före valåret fyllt 17 år. Vi vill dock ifrågasätta om inte den ändringen bör göras, att rösträtt i stället ges dem som före valdagen fyllt 18 år. Därmed skulle samma princip gälla för rösträtt, valbarhet och myndighetsålder. Något absolut logiskt samband mellan rösträttsålder och myndighetsålder råder givetvis inte. Man kan tänka sig att även i fortsättningen, liksom nu, de som uppnår myndighetsåldern i oktober, november eller december under valåret får rösta trots att de är omyndiga. En sådan ändring som den ovan antydda skulle dock ligga i linje med önskemålet att minska antalet behörighetsåldrar.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

1. att riksdagen måtte besluta om en sänkning av myndighetsåldern till 18 år,
2. att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderligt förslag till lagtext,
3. att riksdagen måtte besluta om en sänkning av rösträttsåldern till året efter uppnådda 17 år, samt
4. att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderliga förslag till grundlags- och lagändringar, varvid även möjligheten att låta rösträtten inträda omedelbart efter 18-årsdagen överväges.

Stockholm den 28 januari 1970

Gabriel Romanus (fp)

Per Ahlmark (fp)

Ola Ullsten (fp)

Ingemar Mundebo (fp)
